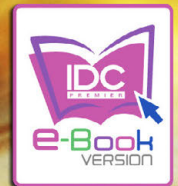

หนังสือคอมพิวเตอร์ที่มีผู้อ่านมากที่สุด

ฉบับปรับปรุง

WORKSHOP

Easy MACRO

- หนังสือเล่มนี้จะมาเติมเต็ม “โลกใบเล็ก” ของคุณ
- เทคนิคการถ่ายภาพมาโครแบบเจาะลึก
- รายละเอียดการถ่ายทุกขั้นตอน ทุกวิธี
- เคล็ดลับ (ไม่) ลับในการถ่ายภาพมาโคร
- กลเม็ดเด็ดพรายต่างๆ ที่ทำให้ภาพดูสวยงาม

ใช้ได้ทั้ง COMPACT และ DSLR

Infopress
Group

10th ANNIVERSARY BEST COMPUTER BOOK

Everything iT, Everything we're expert.

Easy Macro Workshop

Author	คนบางปะอิน bangpainman.multiply.com bangpainman@hotmail.com
Editorial	ณัฐวุฒิ ปิยะบุปผชาติ nattawut@techxcite.com
Graphic Design	วสันต์ พึ่งพูลผล
Page Layout	จตุรงค์ ศรีวิลาศ
Proofreader	สุนทรี บรรลือศักดิ์ มนฤดี ศรีอุทโยภาส
Publishing	สุพิศรา อาจปฐุ
Coordinators	ฉัตรชนก แก้วจันทร์

จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายโดย

บริษัท ไอดีซี พรีเมียร์ จำกัด
200 หมู่ 4 ชั้น 19 ห้อง 1901
อาคารจัสตินอินเตอร์เนชั่นแนลทาวเวอร์
ถ.แจ้งวัฒนะ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120
โทรศัพท์ 0-2962-1081 (อัตโนมัติ 10 คู่สาย)
โทรสาร 0-2962-1084
ราคา 120 บาท

สวัสดีครับโดย

ISBN
พิมพ์ครั้งที่ 1

ข้อมูลทางบรรณานุกรม
คนบางปะอิน
Easy Macro Workshop
นนทบุรี : ไอดีซีฯ, 2554
200 หน้า
1. การถ่ายภาพระยะใกล้
I ชื่อเรื่อง
778.324
978-616-200-184-0
ตุลาคม 2554

สำหรับลูกค้า

ลูกค้าสัมพันธ์ โทรศัพท์ 0-2962-1081 ต่อ 121
โทรสาร 0-2962-1084

สำหรับร้านค้า

และตัวแทนจำหน่าย โทรศัพท์ 0-2951-1300-2,
0-2591-9446

เครื่องหมายการค้าอื่นๆ ที่อ้างถึงเป็นของบริษัทนั้นๆ

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 โดย
บริษัท ไอดีซี พรีเมียร์ จำกัด ห้ามลอกเลียนไม่ว่าส่วนใดส่วนหนึ่ง
ของหนังสือเล่มนี้ ไม่ว่าในรูปแบบใดๆ นอกจากจะได้รับอนุญาต
เป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้จัดพิมพ์เท่านั้น

บริษัท ไอดีซี พรีเมียร์ จำกัด จัดตั้งขึ้นเพื่อเผยแพร่
ความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศทั้งในระดับพื้นฐานและระดับสูง
เรายินดีรับงานเขียนของนักวิชาการและนักเขียนทุกท่าน
โดยเฉพาะงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาสารสนเทศ ท่านผู้สนใจ
กรุณาติดต่อผ่านทางอีเมลที่ editor@infopress.co.th
หรือทางโทรศัพท์หมายเลข 0-2962-1081 (อัตโนมัติ 10 คู่สาย)
โทรสาร 0-2962-1084

Editor's

“แมลงปอบิน ภาพชิลูเอตแมลง หยอด
โบเกิ้ลด้วย ฯลฯ”

ภาพมาโครแปลกๆ แบบนี้เชื่อว่านอกจาก
จะไม่เคยเห็นในการถ่ายภาพมาโครทั่วๆ ไปแล้ว
คนบางปะอิน (น้ำบาง) ก็ยังจะมาเฉลยด้วย
ว่า ภาพถ่ายสวยๆ ยากๆ แบบนี้ ถ่ายอย่างไร
หนังสือเล่มนี้ไม่คุ้มก็ไม่ว่าจะอย่างไรแล้วครับ

เป็นครั้งแรกที่ผมได้ร่วมงานกับน้ำบาง ต้อง
ยอมรับว่าเทคนิคในการถ่ายภาพของน้ำค่อนข้าง
จะแปลกกว่าคนถ่ายภาพทั่วๆ ไป เทคนิคบางอย่าง
อาจจะอยู่ในการถ่ายภาพแบบอื่นๆ น้ำก็สามารถ
ที่จะนำมาประยุกต์ให้เป็นการถ่ายภาพมาโครได้หมด
เช่น การถ่ายภาพชิลูเอตแมลง การใช้สีสันใน
การถ่ายภาพมาโคร (สองอันนี้มาจากการถ่าย
ภาพ Landscape) หรือการใช้แสงแฟลชผสมแสง
ธรรมชาติ (มาจากการถ่ายภาพ Portrait) เป็นต้น

นอกจากเทคนิคเหนือชั้นขั้นเทพแล้ว
ปัญหาต่างๆ ที่ผู้อ่านมักจะพบได้บ่อยในการถ่าย
ภาพมาโคร เช่น การถ่ายแมลงที่ไม่นิ่ง การเลือก
ฉากหน้า ฉากหลังสำหรับถ่ายภาพมาโคร หรือ
ถ่ายภาพอย่างไรให้มีโบเกิ้ลสวยๆ หนังสือเล่มนี้ได้
รวบรวมไว้ให้อ่านกันแบบเข้าใจได้ง่าย

สำหรับผู้อ่านที่อาจจะเคยสัมผัสหนังสือ
Easy Macro เล่มแรกของน้ำบางมาบ้างตาม
แผงหนังสือ Easy Macro Workshop ต้องเป็น
หนังสืออีกเล่ม ที่อยู่ในมือของคนที่ชอบการถ่าย
ภาพมาโครอย่างแน่นอน เนื่องจากเป็นหนังสือที่
เนื้อหาแน่นต่อเนื่องกัน

ณัฐวุฒิ ปิยะบุปผชาติ
บรรณาธิการ

Thanks

ขอบคุณ techxcite.com ที่ให้โอกาสผมทำหนังสือ Easy Macro Vol. 2

ขอบคุณ บก. เป็ด ผู้ประสานงานที่ทำให้เกิดหนังสือเล่มนี้ขึ้นมา

ขอบคุณ โอ๊ต ผู้ชักนำผมเข้าสู่วงการหนังสือ

ขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ผู้มีพระคุณล้นฟ้าที่สนับสนุนผมมาตลอดชีวิต

ขอบคุณ แดด้าและฟ้าใส ลูกสาวและลูกชายของผม คุณบุปผา ภรรยาของผมที่ทำให้ผมรู้สึกอยากฝึกหัดการถ่ายภาพและรักการถ่ายภาพเรื่อยมาจนทุกวันนี้

ขอบคุณ พี่น้องค่าย ศ.บางปะอิน ทุกคนที่อยู่เคียงข้างผม ผลักดันผมตลอดมา

ขอบคุณ ฟ้า (ฟ้าทะยานโจน) ฟ้าทะยาน เพชรชู ผู้ถ่ายภาพปกหนังสือเล่มนี้

ขอบคุณ บอง (Mr.Bong Jovi) ไสภณห์ แสงโสภิต ที่ช่วยงานเรื่องการจัดรูปเล่ม

ขอบคุณ พงษ์ (คิดถึงเอ้อเธอ) สุทธิพงษ์ สุขสว่าง ที่ช่วยงานด้านเทคนิคคอมพิวเตอร์

ขอบคุณ บู (SG.BUU) ศรีณย์ ภาสุข สำหรับงานเทคนิคการปรับภาพ

ขอบพระคุณ พี่ต๋อย (ตองเจ็ด) พี่หมอบประกอบ (prakops) ป้าหลิว (กิ่งหลิว) อาฟู (Fu-Ta-Yong)

ขอบพระคุณ พี่ซุน ทัชพล (koontouch) และอาจารย์สงกรานต์ (Song13)

ขอบคุณ pantip.com ที่อนุเคราะห์พื้นที่โพสต์ภาพและบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ

ตลอดระยะเวลาอันยาวนาน

ขอบคุณ เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ nikonclub.pantipmember.com และชาวห้องกล้องทุกท่าน

ขอบคุณ แผ่นคลับ “คนบางปะอิน” ในห้องกล้อง pantip.com ทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

Preface

เมื่อหนังสือ Easy Macro Vol.1 ออกวางตลาด ผมเองรู้สึกกังวลอยู่บ้าง เพราะความเป็นมือใหม่ของผมเลยไม่รู้ว่าจะขายได้สักกี่เล่มกัน แต่พอเวลาผ่านไป 2-3 เดือนก็กลายเป็นยอดขายเพราะได้รับการตอบรับจากพี่น้องมาโครเป็นอย่างดี ยอดขายเกินกว่าที่ผมเองคาดหวังไว้ตั้งแต่แรก ต้องขอบคุณพี่น้องมาโครทุกท่านที่อุดหนุน Easy Macro Vol. 1 ซึ่งทำให้ผมมีแรงฮึดที่จะทำ Easy Macro Vol. 2 อย่างเต็มที่จนสุดความสามารถ หวังว่าพี่น้องมาโครคงติดตามงานของผมต่อไปอีกเรื่อยๆ นะครับ

Easy Macro Vol.1 ปูพื้นฐานไปแล้ว คงทำให้พี่น้องเข้าใจเรื่องราว และเทคนิคการถ่ายภาพมาโครขั้นต้น และคงไปเสริมทักษะด้วยฝึกถ่ายกันจนเก่งพอสมควรแล้ว ใน Easy Macro Vol. 2 นี้ผมจะพูดถึงรายละเอียดกันแบบข้อต่อข้อต่อกันเลยทีเดียว ในภาพมาโครภาพต่างๆ ยังมีอะไรที่เป็นเทคนิคเล็กๆน้อยๆ แฝงอยู่ บางท่านอาจจะนำภาพที่เห็นไปทดลองถ่ายดูบ้างแต่ภาพอาจยังไม่ถูกใจ ในหนังสือเล่มนี้ผมจะบอกเทคนิคและวิธีการถ่ายภาพอย่างละเอียดชนิดซ้ำและให้เป็นผุ่ยผ่งกันเลยทีเดียวท่านวิธีการที่ผมใช้ก็ไม่ยากอะไร ผมถ่ายภาพแบบง่ายๆ ใช้อุปกรณ์ง่าย ๆ พื้นฐาน ไม่มีอะไรพิเศษ หรือพิสดารแต่ประการใด หากท่านได้อ่านรายละเอียดจะร้อง อ้อ... เป็นแบบนี้เอง บางครั้งเรื่องราวที่เราคิดว่ายากก็เป็นเพียงเส้นผมบังภูเขานั่น ซึ่งวิธีการเหล่านั้นท่านเองอาจเคยใช้มาหลายครั้งแล้วก็ได้

การถ่ายภาพมาโครมีวิธีการมากมาย เพียงเรานำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับตัวเรา อุปกรณ์ของเรา สภาพแวดล้อมที่เราจะถ่าย ตัวแบบที่เราเลือก หรือสถานการณ์ในขณะนั้น หากพร้อมแล้วก็ขอเชิญตามผมเข้าไปในเล่มได้เลยครับ

ขอบคุณมากครับ
“คนบางปะอิน”

bangpainman.multiply.com
bangpainman@hotmail.com

CONTENTS

Workshop II แบลก & พับ Vol. 1

- 003 ถ่ายภาพแมงมุม
- 005 ถ่ายภาพผึ้งบิน
- 007 ตัวแบบแปลกๆ
- 008 ถ่ายผีเสื้อใกล้ๆ
- 009 เคล็ด (ไม่) ลับในการถ่ายผีเสื้อใกล้ๆ
- 010 ทำไมต้องเลือกตัวแบบเป็นแมลง
- 011 ภาพวงจรชีวิตแมลง
- 013 ถ่ายตึกแดน
- 015 ดรรชนีสยบแมลง
- 016 เคล็ด (ไม่) ลับในการเข้าหาแมลงใกล้ๆ
- 019 การฉวยโอกาส
- 022 แมลงปอบิน
- 023 เคล็ด (ไม่) ลับในการถ่ายภาพแมลงปอบิน

Workshop II แบลก & พับ Vol. 2

- 027 ถ่ายผีเสื้อแบบใกล้ชิด
- 029 บทรักของแมลง
- 030 ผีเสื้อบิน
- 031 เคล็ด (ไม่) ลับการถ่ายผีเสื้อบิน
- 032 แอ็คชั่น (Action) ที่ลงตัว
- 033 การล่อผีเสื้อให้มาเกาะในจุดที่ต้องการ
- 034 การถ่ายเห็ด
- 035 ถ่ายเห็ดมุกมัม
- 037 เจาะดำและใบไม้เรืองแสงในแสงธรรมชาติ
- 038 ใบไม้เรืองแสงใช้แฟลช
- 040 ใบไม้เรืองแสงและภาพเจาะดำ

Lighting Technique

- 043 ถ่ายให้ดูลึกกลับ
- 045 เล่นกับแสงเล่นกับเงา
- 047 ทิศทางของแสง
- 048 ถ่ายภาพเมื่อแสงดี
- 050 ภาพเงาดำหรือภาพโครงทึบ (Silhouette)
- 051 ควรถ่ายภาพมาโครเวลาแสงดีๆ

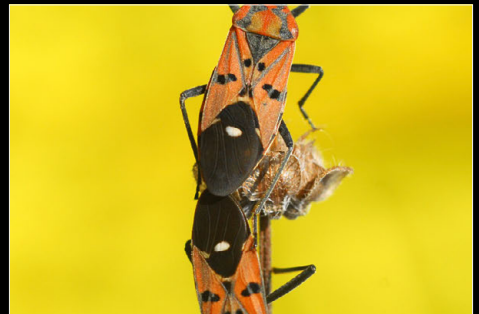
- 052 เมื่อภาพมีแสงเงาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย
- 054 ความเปรียบต่างของแสง
- 056 ภาพเงาดำ (Silhouette) ยามเย็น

Composition for Macro Vol. 1

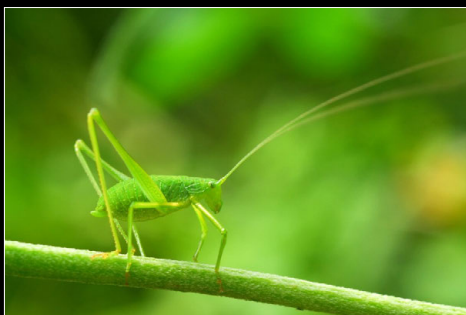
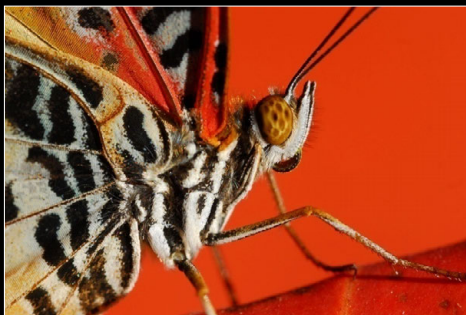
- 059 ภาพในจินตนาการ
- 061 ภาพเหตุการณ์
- 062 มุมมองของมด (Ant Eye View)
- 064 องค์ประกอบในภาพ
- 065 เส้นสาย
- 067 ถ่ายตัวแบบตัวเล็กๆ ได้ไหม
- 068 ถ่ายตัวแบบขนาดเล็กและสภาพแวดล้อม
- 069 ช่องว่างในภาพ
- 072 จากสีเข้ม
- 073 ใช้อะไรเป็นฉากดีหนอ
- 075 จากหลังดำในแสงธรรมชาติ
- 077 สิ่งเปรียบเทียบขนาด
- 078 ปลอ่ยช่องว่างในภาพได้สักเท่าไร
- 079 ตัวแบบหลายตัวมีผลดีหรือไม่
- 081 ตัวแบบที่แปลกประหลาดน่าสนใจแค่ไหน

Composition for Macro Vol. 2

- 085 การผสมผสาน
- 087 สิ่งที่ไม่คุ้นตา
- 088 เส้นนำสายตาที่มีประสิทธิภาพ
- 089 ตัวแบบตัวใหญ่ๆ จะถ่ายอย่างไรดี
- 091 ใส่กรอบให้ตัวแบบ
- 093 ภาพเหตุการณ์ที่น่าชม
- 095 เหตุการณ์ที่หาดูยาก
- 097 ภาพชีวิตแมลงตัวน้อย
- 098 เส้นโค้ง
- 099 เส้นทแยง
- 100 ความขัดแย้งที่ลงตัว
- 101 ทิศทางเดียวกัน
- 102 มุมน่ารักๆ
- 105 3 ตัวดีกว่า 2 ตัว (หรือเปล่า)
- 107 การจัดฉาก

CONTENTS

สีสันทในการถ่ายภาพ Macro

- 111 สีสันทที่ตัดกัน
- 112 สีสันทและรายละเอียด
- 113 สีสันแบบที่กลมกลืนไปกับฉากหลัง
- 115 สีโทนเดียวทั้งภาพใช้ได้หรือเปล่า
- 117 สีสันทอันสดใสทำให้เกิดอะไรในภาพ
- 118 ในภาพมีน้อยสี
- 119 สีเดียวตลอดภาพ
- 120 สีสันทเข้มข้น

เทคนิคโบเก้ในภาพถ่าย

- 123 โบเก้ (Bokeh) สีมรกต
- 125 เพิ่มโบเก้ (Bokeh) ในภาพ
- 126 ใส่โบเก้ลงไปทำไม
- 127 เมื่อใส่โบเก้ลงไปทำไมภาพจะดูเป็นอย่างไร
- 128 วางไว้กลางโบเก้ซะเลย
- 129 โบเก้ (Bokeh) ทั้งฉากหน้าและฉากหลัง
- 131 หยอดโบเก้ลงถ้วย

เทคนิคแฟลช &

อุปกรณ์เสริมสำหรับภาพ Macro

- 135 ถ่ายมาโครโดยใช้แฟลช
- 139 การใช้แฟลชนอก
- 140 จะใช้แฟลชดีหรือไม่
- 142 ถ่ายแมลงปอโดยใช้แฟลช
- 143 เหตุที่ผมใช้แฟลชเสริมแสงธรรมชาติเพราะว่า
- 144 วิธีการปรับตั้งกล้องเพื่อใช้แฟลชเสริมแสงธรรมชาติ
- 145 ผสมแสงแฟลชกับแสงธรรมชาติ
- 146 ถ่ายภาพมาโครโดยไม่ต้องใช้ขาตั้งกล้อง
- 147 ถ่ายภาพมาโครด้วยเลนส์เทเลมาโคร

เทคนิคเกี่ยวกับหยดน้ำ

- 153 ฉากละอองน้ำ
- 155 หยดน้ำสังเคราะห์
- 156 จี๊ดน้ำ
- 158 ถ่ายหยดน้ำด้วยแฟลช
- 159 น้ำค้างยามเช้า
- 164 หยดน้ำประกายแจก
- 166 เจาสะทอนในหยดน้ำ
- 167 เจาสะทอนในหยดน้ำหลายหยด

เทคนิคอื่นๆ ที่น่าสนใจ

- 171 ปรับกล้องคล้ายๆ กัน
- 173 ใหญ่ๆ เข้าไว้
- 174 สิ่งที่ไม่ค่อยได้เห็น
- 177 ถ่ายให้ชัดลึก
- 179 ลึกเท่าไรจึงจะพอ
- 181 การหมุนหาโฟกัสด้วยมือหรือแมนนวลโฟกัส (Manual Focus)
- 181 ในภาพหนึ่งๆ ควรใส่ลงไปสักกี่เทคนิคดีล่ะ
- 184 ถ่ายภาพที่อัตราส่วนภาพ 1 : 1
- 186 ภาพล้อภาพเหมือน
- 187 จังหวะคือสิ่งสำคัญ
- 190 รูรับแสงแคบมาก

Workshop

ແມ່ນ & ພື້ນ Vol.1

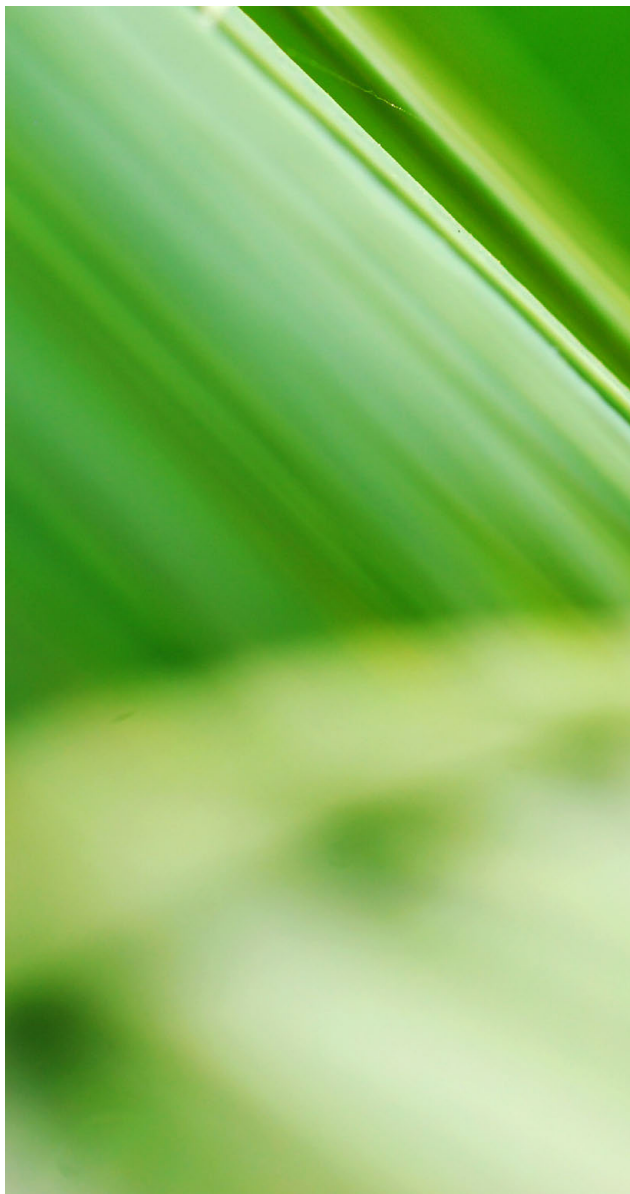

ถ่ายภาพแมงมุม

แมงมุมชนิดนี้หาได้ง่ายมักพบอยู่ตามต้นไม้ในสวนทั่วๆ ไป ชอบอยู่นิ่งๆ เป็นตัวแบบที่ใช้สำหรับฝึกซ้อมมือได้เป็นอย่างดี หากพบเจอผมก็มักจะถ่ายไว้ เวลาถ่ายก็มักจะออกแบบการถ่ายให้แตกต่างกันออกไปเช่นภาพนี้

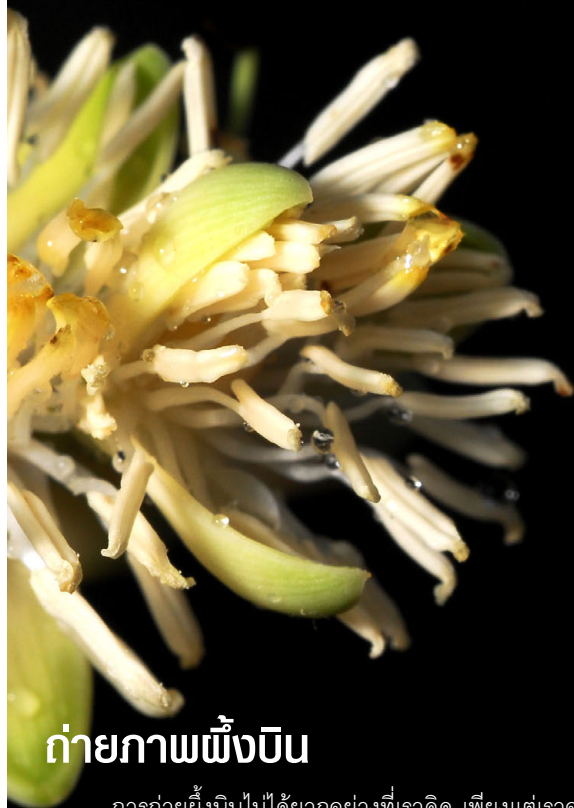
แมงมุมเกาะอยู่บนใบปรงหน้าบ้านผมเอง ถ่ายในแสงธรรมชาติด้วยการให้ก้านปรงเป็นเส้นนำสายตาถ่ายด้วย Mode A รูรับแสงที่ 8 ไม่เน้นขยายตัวแบบให้ใหญ่มากนัก ด้วยรูรับแสงขนาดนี้ก็สามารรถครอบคลุมตัวแบบได้เกือบทั้งหมดแล้ว และยังให้ความคมชัดได้ดีพออีกด้วย ระยะชัดที่อยู่ลึกเข้าไปด้านในของภาพทำให้ภาพดูมีมิติด้านลึก ส่วนที่อยู่นอกระยะชัดด้านหน้าจะเบลอ แต่ก็ยังเห็นแนวก้านของปรงที่ใช้เป็นเส้นนำสายตาวามองเข้าไปลึกถึงตัวแมงมุมที่อยู่ด้านในของภาพ ส่วนที่อยู่นอกโฟกัสด้านหลังตัวแบบคือ ต้นไม้ที่อยู่ไกลออกไปประมาณ 3 เมตร ระยะที่อยู่นอกโฟกัสขนาดนี้ทำให้ฉากละลายกลายเป็นสีเดียวกันไปเลย สีที่แตกต่างระหว่างตัวแบบกับฉากหลัง ทำให้ตัวแบบเด่นมากขึ้นไปอีก

การนำเทคนิคการถ่ายเล็กๆ น้อยๆ มาใช้ในภาพจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อภาพหลายอย่าง หากนำมาใช้ถูกวิธีและเหมาะกับเหตุการณ์ เช่น การใช้ความบางของระยะชัดเพื่อเสริมมิติภาพ การใช้กิ่งไม้เป็นเส้นนำสายตา การหาตัวแบบที่มีสีสันทัดกับฉากหลัง เป็นต้น ซึ่งสิ่งเล็กๆ น้อยๆ เหล่านี้ในขณะที่เราถ่ายภาพควรจะต้อนึกถึงอยู่เสมอๆ เพราะจะทำให้ภาพดูมีอะไรแฝงไว้ข้างใน เมื่อดูแล้วภาพจะมีความหลากหลายยิ่งขึ้นไปอีก

Exposure Program Aperture Priority, Exposure Times 1/60s, F-Number 8, ISO 200

ถ่ายภาพผึ้งบิน

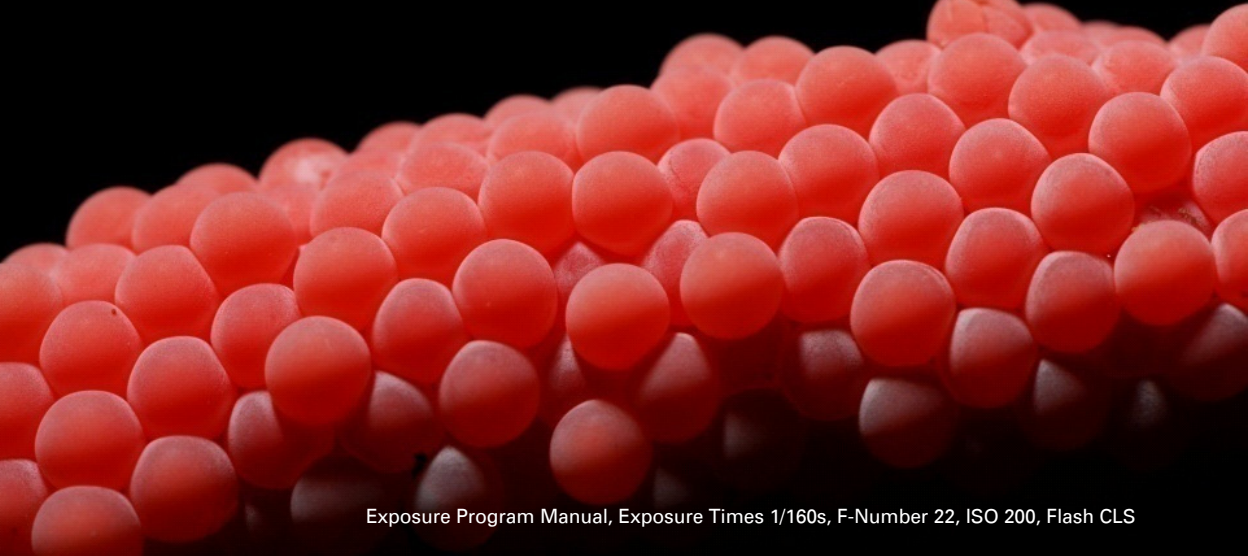
การถ่ายผึ้งบินไม่ได้ยากอย่างที่เราคิด เพียงแต่เราอาจไม่เคยลองถ่ายหรือแค่สันนิษฐานไว้ในใจว่าคงถ่ายไม่ทัน ที่จริงมีเทคนิคหลายอย่างที่สามารถหยุดการเคลื่อนไหวอันรวดเร็วของตัวแบบได้นิ่งสนิท แบบภาพนี้ผมใช้แฟลชช่วยหยุดการเคลื่อนไหวของผึ้ง ความเร็วชัตเตอร์สูงสุดของกล้องเมื่อใช้กับแฟลชก็เพียงพอที่จะหยุดการเคลื่อนไหวของผึ้งบินไว้ได้อย่างไม่ยากนัก

กับตัวแบบก็เป็นเรื่องสำคัญทีเดียว ลองมองดูการบินเข้าหาดอกไม้ของผึ้งก่อน แล้วก็เข้าหาในมุมที่คิดว่าขนานกับตัวผึ้งแล้วเฝ้ารอธรรมชาติของผึ้งมักมาตอมดอกไม้พร้อมกันหลายๆ ตัว เราเองไม่จำเป็นต้องเคลื่อนไหวไปหาเขาเพียงแต่เราปรับกล้อง เตรียมแฟลชรออยู่ที่ดอกไม้ดอกเดิมนี้แหละ สักครู่ผึ้งก็จะเข้ามาหาดอกไม้ดอกนี้อีก ในภาพคือดอกปาล์มประดับชนิดหนึ่ง ในแต่ละช่อจะมีดอกเยอะมากมายหลายสิบดอกหากเราเผลอแต่ไล่ตามเราจะไม่ได้อะไร เพราะฉะนั้นเลือกดอกไม้งามๆ สักดอกที่คิดว่าถ่ายได้สะดวกที่สุด แล้วรออยู่ตรงนั้น

หากเราจะหยุดผึ้งที่เคลื่อนไหวเร็วๆ ความเร็วชัตเตอร์ก็ตั้งไว้เร็วหน่อย ภาพนี้ผมตั้งไว้ที่ 1/250s ส่วนรูรับแสงหากจะให้ครอบคลุมตัวผึ้งก็ตั้งไว้กลางๆ ก่อนช่วงแคบคือ 22 แฟลชชอนก็แยกออกจากตัวกล้อง แบบภาพนี้ผมวางไว้ด้านหน้าซ้ายโดยใช้มือซ้ายถือไว้ หันหน้าแฟลชขึ้นด้านบนเพื่อให้แสงจากทางด้านข้างของแฟลชไชยเข้ามาหาตัวแบบเท่านั้น ระยะห่างจากแฟลชถึงตัวแบบประมาณ 15 ซม. ใช้มือที่ถือแฟลชของไว้กับต้นปาล์มเพื่อหาที่ยึดเหนี่ยวให้มือนิ่งๆ ไว้ หากหลังจากที่ไกลออกไปเพื่อไม่ให้โดนแสงแฟลช มือขวาที่ถือกล้องก็ยื่นนิ้วมาแตะกับมือซ้ายเพื่อความสะดวกในการกะระยะ และทำให้กล้องไม่สั่นไหวด้วย เมื่อผึ้งบินเข้าหาดอกไม้ก็กดชัตเตอร์เลย เมื่อได้ภาพแรกๆ เราควรเช็คภาพหลังกล้องด้วย เพราะเราอาจได้มุมที่ไม่ขนานตัวแบบนัก หรืออาจหยุดไม่ทัน ไม่นิ่งสนิทพอ

จากการที่ผมสังเกตพฤติกรรมของผึ้งบินที่ผ่านมาพบว่า ผึ้งจะไม่บินทั้งดิ่งเข้าหาดอกไม้ตั้งแต่จังหวะแรกเลยเสียทีเดียว ก่อนเข้าเกาะจะมีจังหวะหยุด และบินทรงตัวอยู่กับที่ครู่หนึ่งเพื่อหาตำแหน่งที่จะเกาะก่อน นี่แหละคือโอกาสของเรา ควรเลือกจังหวะนี้ในการถ่ายภาพครั้งแรกๆ ไม่ทัน ก็ทดลองสักครู่แล้วเราจะกะจังหวะได้แม่นยำขึ้น ภาพที่เห็นนี้เป็นภาพที่ถ่ายค่อนข้างใกล้ อาจจะถ่ายยากสักหน่อย เพราะระยะชัดจะบางไปนิด หากเรายังไม่มั่นใจในตอนแรกๆ ก็ลองถ่ายระยะห่างๆ ดูบ้างก็ได้ จะทำให้ถ่ายได้ง่ายขึ้น เมื่อคล่องตัวและกะจังหวะได้แม่นยำแล้ว ค่อยขยับเข้าใกล้มากขึ้นเรื่อยๆ ก็จะได้ภาพผึ้งบินที่มีขนาดใหญ่ ใกล้ และเห็นรายละเอียดได้ชัดเจน

Exposure Program Manual, Exposure Times 1/160s, F-Number 22, ISO 200, Flash CLS

ตัวแบบแปลกๆ

บางสิ่งบางอย่างเราไม่เคยพบเห็นแบบใกล้ชิดมากๆ มาก่อน เมื่อเห็นภาพเราก็ไม่รู้จัก ไม่เคยพบ หรือუნงสงสัยว่ามันคืออะไร ภาพมาโครนี้แหละจะมาไขปริศนา หรือในทางกลับกันก็ถ่ายมาให้คนที่ดูภาพทายเล่นๆ ว่า...นี่คืออะไร? แบบภาพนี้หากใครไม่เคยพบเห็นมาก่อนก็คงไม่ทราบว่ามันคืออะไร ผมเคยเลยเคยครับไม่ต้องเดาให้เสียเวลา “ไขหอยเชอรี่” ไข่ละ ในท้องนาหน้าบ้านผมมีเยอะมาก เยอะขนาดมองไปตามคันนาเป็นสีชมพูไปหมดเลย พอเห็นใกล้ๆ ก็ดูว่ามันสวยดี ทั้งสีส้มและรูปร่างลักษณะ ทดลองถ่ายดูทั้งแสงธรรมชาติ และใช้แฟลช ผมถูกใจภาพที่ถ่ายด้วยการใช้แฟลชมากกว่า เพราะมีแสงเงา มีมิติและสีสันสดใสดี

ผมถ่ายภาพนี้ที่รับแสงค่อนข้างแคบหน่อย เพราะแสงในธรรมชาติยังมีอยู่ วางแฟลชด้านบนซ้ายมือ ห่างไปประมาณ 20 ซม. หันหน้าแฟลชตามหน้ากล้องเช่นเดิม ฉากหลังที่มีสีดำเพราะฉากหลังอยู่ไกล แสงแฟลชไปไม่ถึงถึงความเร็วชัตเตอร์ที่เร็ว รัศมีแสงที่แคบทำให้กล้องมองอะไรไม่เห็นกลายเป็นสีดำไปเลย ไขหอยเชอรี่มักเกาะติดอยู่ตามต้นวัชพืชในนาข้าว เราสามารถย้ายขึ้นมาเพื่อถ่ายภาพโดยหาที่ที่สะดวกได้ไม่ต้องกลัวใครว่า เพราะนี่คือศัตรูตัวฉกาจของชาวนา หากชาวนาพบจะเก็บขึ้นไปเผาทำลาย มันคือตัวร้ายที่มากัดกินต้นข้าว สามารถแพร่พันธุ์ได้รวดเร็วมากที่เห็นในรูปคือ ไข่ที่เกิดจากแม่หอยตัวเดียว มีที่ฟองลงนับดูเอง ช่วงเวลาไม่กี่วันก็ฟักเป็นตัว หล่นลงน้ำ เจริญเติบโตกลายเป็นหอยเชอรี่นับร้อยนับพันเต็มนาไปหมด

บางทีเรื่องไม่เป็นเรื่องผมก็ชอบทำให้มันเป็นเรื่อง บางสิ่งที่ใครๆ คิดว่าไม่น่าจะถ่ายจะถ่ายไปทำไมผมก็ถ่ายตัวแบบชนิดหนึ่งๆ ลองมองให้ดีเถอะ ผมว่ามีหลายมุมที่น่าสนใจ มีหลายวิธีที่จะถ่ายให้มันออกมาให้ดูดี เพียงแต่เราต้องกล้าคิด กล้ามอง กล้าลอง กล้าทำ ขอให้เรามีความมั่นใจในตัวเอง อะไรๆ ก็หยุดเราไม่ได้ หากเราสามารถถ่ายภาพตัวแบบที่น่าถ่ายออกมาได้น่าสนใจ อย่างนี้ถึงเรียกว่าเป็นนักถ่ายภาพที่ดี มีความแปลก และแหวกแนว

ถ่ายผีเสื้อใกล้มาก

ผีเสื้อเป็นแมลงที่มีจำนวนชนิดมากมาย แต่ละชนิดก็มีสีสันที่สวยงามและแตกต่างกันออกไป บางคนก็อาจถ่ายเต็มตัว เล่นมุมสวยๆ เล่นแสงเงา ฯลฯ แต่บางทีก็ลืมนึกไปว่า ลวดลายและสีสันบนปีกผีเสื้อนี้แหละน่าสนใจที่สุด เวลาถ่ายผีเสื้อแล้วเขาปล่อยให้เราเข้าใกล้ได้มากๆ เป็นระยะเวลานานๆ โดยไม่หนีไปไหน ผมเองมักจะถือโอกาสนี้ถ่ายขยายลวดลายบนปีกแบบเต็มๆ ที่อัตราขยาย 1 : 1 ไว้แทบทุกครั้ง ถ้านับจำนวนชนิดก็มีหลายสิบชนิด ถ้านับจำนวนภาพก็มีหลายร้อยหลายพันภาพแล้ว เวลาย้อนกลับมาดูภาพเปรียบเทียบกับกันก็เพลินตามิใช่น้อย

เคล็ด (ไม่) ลับในการถ่ายผีเสื้อโกไลๆ

หากถ่ายผีเสื้อ การเข้าใกล้ผีเสื้อมากๆ เพื่อจะถ่ายด้วยเลนส์มาโครดูจะเป็นเรื่องยากที่สุด ยากกว่าการถ่ายเยอะ ถ้าเขายอมให้เข้าใกล้ได้ส่วนใหญ่มักจะถ่ายได้ หากไม่ยอมให้เข้าใกล้เลยโอกาสที่จะถ่ายได้ก็น้อย หรือแทบหมดไปเลยก็มี บางทีนั่งรอนอนรอก็ยังไม่ยอมมา แต่ก็มีหลายวิธีสำหรับการถ่ายผีเสื้อให้ได้ภาพโกไลๆ ขนาดนี้

- » **ไปที่ที่มีผีเสื้อจำนวนมาก** อาศัยสุ่มเอา ยอมให้ถ่ายได้ก็ถ่าย หากไม่ยอมก็ไปหาตัวอื่นต่อ คงมีสักตัวที่ยอมละนะ
- » **ถ่ายตอนผีเสื้อลงโป่ง** ช่วงลงโป่งผีเสื้อจะเน้นดูน้ำเพื่อกรองแร่ธาตุไว้ใช้งานมันจะไม่สนใจเรา อยากเข้ามาถ่ายก็เชิญ เราเองก็ต้องฉวยโอกาสแบบนี้แหละ รวบรวมไม่ต้องนับ
- » **ถ่ายตอนผีเสื้อดุน้ำหวาน** เวลาดุน้ำหวานผีเสื้อจะใจจดใจจ่อไม่สนใจสิ่งรอบข้างเท่าไร ในดอกไม้หนึ่งดอกมักมีเกสรเยอะ ผีเสื้อจะใช้เวลาพอสมควร เราต้องหาจังหวะเพื่อที่จะถ่ายให้ได้
- » **ถ่ายตอนผีเสื้อผสมพันธุ์** เวลามันเข้าพระเข้านางกันแล้วมันจะนิ่ง อยู่นาน บางทีเป็นชั่วโมง จะบินหนีก็บินไม่ค่อยไหว เพราะบินครั้งละ 2 ตัวแบกน้ำหนักเยอะ บางทีอาจโชคดีที่บางพันธุ์ตัวผู้ตัวเมียสีไม่เหมือนกัน ก็ถือโอกาสเก็บไว้เสียทั้งคู่
- » **ถ่ายตอนมันตายแล้ว** บางทีเราอาจพบเห็นปีกผีเสื้อที่ร่วงหล่นเมื่อมันตายแล้ว แต่ปีกยังสมบูรณ์ไม่บุบสลายก็ถือโอกาสเก็บภาพไว้เป็นที่ระลึกเสียเลย

วิธีการถ่ายก็ธรรมดาๆ นี่แหละคือ หาเวลาตอนที่แสงดีๆ หน่อย เข้ามุมให้ขนานกับปีกที่สุด ปรับรูรับแสงสัก 8-11 ขยายให้ใหญ่ที่สุดเท่าที่จะทำได้ ถ่ายให้คมชัดขนานกับเกล็ดผีเสื้อได้เลยจะยิ่งดี หากขณะที่ถ่ายเราไม่แน่ใจว่าภาพที่เราถ่ายได้มุมขนานกับปีกจริงหรือไม่ ก็ขอให้ลองดูในช่องมองให้แน่ใจก่อน หากยังไม่ขนานมากพอก็ให้ค่อยๆ เอียงกล้องเพื่อหามุมขนานมากที่สุดโดยดูจากช่องมองเป็นหลัก ขอให้ใช้เวลาอย่างรวดเร็ว ก่อนที่ผีเสื้อจะหนีไป ผมจะถ่ายภาพโดยใช้ MF (Manual Focus) เป็นหลักในการถ่าย เพราะผมคิดว่าความละเอียดในการปรับเลนส์จะละเอียดและแน่นอนกว่า ทั้งยังสามารถจัดมุม จัดวางตำแหน่งตัวแบบไปพร้อมกันได้เลยในตัวด้วย หากท่านถนัด AF (Auto Focus) ก็ขอให้ทดลองปรับ MF ดูบ้าง เพราะหากจะขยายใหญ่ที่สุดที่อัตราส่วน 1 : 1 ถึงอย่างไรก็ต้องปรับจาก AF เป็น MF อยู่ดีนั่นแหละจึงจะถ่ายภาพที่อัตราขยาย 1 : 1 ได้

ทำไมต้องเลือกตัวแบบเป็นแมลง

แมลงคือสัตว์บกที่มีจำนวนชนิดมากที่สุดในโลก หาง่าย มีอยู่ทั่วไปทุกหนทุกแห่ง เพราะฉะนั้นเวลาถ่ายมาใครผมก็เลยเลือกถ่ายแมลงเพราะเหตุผลที่ว่านี้รูปร่างแมลงจะแตกต่างกันไปตั้งแต่เรียบง่ายพื้ๆ ไปจนถึงแปลกประหลาดมหัศจรรย์ ขนาดก็มีตั้งแต่ตัวเล็กๆ จนแทบจะมองไม่เห็น ไปจนถึงตัวใหญ่โตเป็นสิบๆ เซนติเมตร เอาแค่สนามหญ้าหน้าบ้านเราเองก็ถ่ายกันไม่หวาดไม่ไหวแล้ว และยังมีให้ถ่ายทุกวันทุกเวลาอีกต่างหาก

ผมจำไม่ได้ หรือจะให้มันคงจะนับไม่ถ้วนว่าตัวเองถ่ายแมลงไปแล้วกี่ชนิด กี่สายพันธุ์ หรือกี่ขนาด แต่พอผลออกมาถ่ายไปถ่ายมาก็จะมีตัวประหลาดที่ไม่เคยเห็นมาก่อนเลยผ่านมาให้ถ่ายอยู่เสมอๆ แะในบ้านตัวเองก็เจอบ่อยแล้ว เราจะได้รู้สึกสนุก และตื่นเต้นตามไปด้วยทุกทีที่เราพบเจอตัวแปลกๆ ในแต่ละครั้ง

นี่คืออีกตัวหนึ่งที่ผมพบเจอครั้งแรก มาเป็นคู่อีกต่างหาก ดูเหมือนกำลังไหว้ครุเตรียมจะชกกันอย่างไถ่อย่างนั้น ขนาดความยาวลำตัว (ไม่รวมหนวด) ก็ประมาณ 1 ซม. เท่านั้นเอง การถ่ายก็ไม่ยากนัก ปรับตั้งกล้องแล้วผมก็ใช้มือซ้ายค่อยๆ ประคองใบไม้เพื่อจะให้ได้อะนาบเดียวกัน (แบนราบและขนาน) แล้วค่อยๆ ตะแคงหาแสงเพื่อให้เกิดเงาด้วยระนาบบนหลังของแมลงเท่าๆ กันก็ชัดที่สุด ระนาบใบไม้ที่ต่ำกว่า ก็ชัดน้อยลงหน่อย แต่ก็ยังพอเห็นลายใบ แสงแรงๆ ช่วงก่อนเที่ยงทำให้รับแสง 11 ก็พอที่จะครอบคลุมความชัดได้ทั้ง 2 อย่าง กริยาอาการที่ดูน่ารัก แสงเงาที่เกิดจากตัวแบบคือ ส่วนของประกอบเล็กๆ น้อยๆ ที่จะช่วยเล่าเรื่องราวเพิ่มเติมในภาพได้ก็พอสมควรทีเดียว

ภาพวงจรชีวิตแมลง

ระยะดักแด้ของวงจรชีวิตผีเสื้อนับว่าน่าสนใจมากที่สุดเพราะจะเปลี่ยนแปลงรูปร่างไปจากหนอนมากพอสมควร เรียกว่าแปลงโฉมกันใหม่เลย ปกติเขาจะแอบเปลี่ยนโฉมเสียๆ ไม่ค่อยให้ใครเห็น หลังจากที่แปลงโฉมแล้วช่วงนี้แหละอันตรายที่สุดสำหรับวงจรชีวิตผีเสื้อ เพราะจะอยู่นิ่งๆ กับที่ไปอีกหลายวัน (ชนิดที่เห็นอยู่นี้ 7-9 วัน) การอยู่นิ่งๆ นี้แหละคือเป้าหมายที่ถูกโจมตีง่ายที่สุด ศัตรูตัวร้ายก็คือ แตน นกกางเขนบ้าน และนกเอี้ยงดำ

หนอนชุดนี้ได้เต็มวัยลงมาจากต้นตะขบที่บ้านผม แล้วลงมากาะเปลี่ยนโฉมเป็นดักแด้ได้ใบปาล์มประมาณ 30 ตัว โดยกระจายกันออกไปหาที่เกาะทั่วต้นปาล์ม ผมเลือกถ่ายเป็นคู่แบบตัวหน้าชัด ตัวหลังเบลอลือเพื่อล้อเลียนกัน ระยะห่างจากตัวหน้าถึงตัวหลังประมาณ 3 ซม. รูรับแสง 8 กำลังดี ไม่เบลอมากจนหายไป หรือไม่ชัดมากจนแย่งความเด่นกันเอง แดดช่วงบ่ายส่องจากด้านหลัง ทำให้เห็นตัวแบบตัวหน้าโปร่งใสหน่อยๆ จะสังเกตเห็นว่าข้างในเริ่มมีร่างกายผีเสื้อระยะแรก (ที่เห็นนี้เป็นดักแด้มา 3 วันแล้ว) ถ่ายแบบไม่ต้องขยายมาก ตัวแบบใหญ่พอสมควร ความยาวของดักแด้ประมาณ 3.5 ซม. ผมขยับใบปาล์มเล็กน้อยเพื่อให้แดดส่องถูกตัวดักแด้จะได้ถ่ายง่ายขึ้นหน่อย

ผมเคยเฝ้าตามดูพฤติกรรมของผีเสื้อชนิดนี้หลายชุด ชุดละประมาณ 30-80 ตัว ด้วยการนับวันสังเกตกันเลย ผมพบว่าอัตราการรอดเป็นผีเสื้อมีน้อยมาก บางชุดเห็นรอดเป็นผีเสื้อตัวเต็มวัยแค่ 2-3 ตัวเท่านั้นเอง และชุดที่ผมถ่ายนี้ไม่รอดสักตัว เพราะโดนแมลงวันชนิดหนึ่งเจาะกินมากกว่าครึ่ง แล้วช่วงวันครบกำหนดจะออกจากดักแต่ฝนก็ตกทุกวัน 2-3 วันติดๆ กัน ปรากฏว่าดักแต่ฝ่อแห้ง ต่ำตายเรียบไม่เหลือเลยสักตัว ถึงว่าผีเสื้อถึงไข่เยอะ และฟักเป็นหนอนชูดละเยอะๆ เพราะอัตราการรอดน้อยนี่เอง ดักแต่ชนิดนี้เมื่อถอดรูปเป็นผีเสื้อตัวโตเต็มวัยจะเป็นผีเสื้อชนิดหนอนกาฝากธรรมดา

อย่างที่ผมเคยบอกไว้ว่าการถ่ายมาใครจะทำให้เรารู้จักแมลงมากขึ้น เรียนรู้พฤติกรรมของแมลงบางชนิดมากขึ้นจากที่เราไม่เคยรู้มาก่อน จะยิ่งทำให้เราสนุกขึ้นอีกเยอะทีเดียว ยังมีแมลงอีกมากมายที่น่าเรียนรู้ แมลงชนิดที่เรา มองผ่านๆ ในชีวิตปกติ แต่พอมาถ่ายภาพมาใครเราคลับรักที่จะเรียนรู้มันมากขึ้น บางชนิดก็มีประโยชน์ บางชนิดก็เป็นเพียงส่วนหนึ่งห่วงโซ่อาหารของธรรมชาติ วันเวลาแห่งการพักผ่อน การออกถ่ายภาพจะมีความสุขกว่าที่เคยเป็น หากคุณรักที่จะถ่ายภาพมาใครแมลง

ถ่ายตักแตน

ในบรรดาตัวแบบมาโครแมลงที่ถ่ายง่ายกว่าชนิดอื่นคือ ตักแตน เพราะตักแตนมักอยู่นิ่ง และอยู่นาน หากไม่ไปรบกวนเขามากสามารถถ่ายได้ยาวๆ เลย จะวางมุมไหนอย่างไรเชิญตามสบาย

เจ้าตัวขายาวๆ ชนิดนี้ก็พบได้ทั่วไปเหมาะสำหรับการซ้อมกะระยะ ทดลองมือฝึกฝนเป็นอย่างมากยิ่งอยู่นานก็ยิ่งสบายเราเพราะไม่ต้องไปหาตัวใหม่ให้เสียเวลา การกะระยะที่แม่นยำ การเข้าถ่ายอย่างรวดเร็ว คือสิ่งที่ต้องฝึกไว้ เพราะตัวแบบที่เป็นแมลงส่วนมากไม่ได้นิ่งแบบตักแตน บางชนิดขี้ตื่นจนเราเข้าใกล้ไม่ได้ บางชนิดบางตัวก็กลัวจนทำให้เราถ่ายไม่ได้เลยสักภาพก็มี

แสงดีๆ จะทำให้ภาพคอนทราสต์ดี สีแจ่ม ชัดลึกขึ้น เข้มขึ้น รีดสีส้นออกมาได้เต็มประสิทธิภาพ ภาพมาโครเราก็มักจะชอบดูภาพที่มีสีส้นดูชัดเจนอยู่แล้ว เพราะดูมีความน่าสนใจในตัวของมันเอง จะถ่ายภาพมาโครสักภาพก็ต้องเลือกหาตัวแบบที่มีสีส้น ถ่ายในเวลาที่แสงดีๆ เป็นหลักแล้วจะได้อะไรๆ เพิ่มเข้ามาในภาพอีกเยอะ ไม่เชื่อก็ทดลองดูก็ได้ ลองถ่ายดอกไม้สีเดียวกันชนิดเดียวกันในที่ร่มสักภาพหนึ่ง และถ่ายกลางแดดสักภาพหนึ่ง แล้วมาเปรียบเทียบกันดูว่าภาพไหนสีสดใสมากกว่ากัน

Exposure Program Aperture Priority, Exposure Times 1/100s, F-Number 11, ISO 200

ดรสนธิสยบแมลง

Exposure Program Manual, Exposure Times 1/100s, F-Number 10, ISO 400

การเรียกแมลงปอมาเกาะนิ้วผมทดลองทำมาตั้งแต่ผมหัดถ่ายภาพได้ประมาณสัก 6 เดือน เป็นเพราะเราถ่ายบ่อยๆ เราจึงเห็นพฤติกรรมของแมลงปอว่ามันทำอะไรบ้าง แมลงปอมักจะชอบเกาะอยู่บนตอหญ้าหรือกิ่งไม้แห้งๆ ที่สูงกว่าส่วนอื่นๆ ในบริเวณนั้น เกาะอยู่นิ่งๆ คอยสังเกตการณ์ว่าจะมีเหยื่อ (แมลงตัวเล็กๆ) บินผ่านมาทางนี้บ้างหรือเปล่า เมื่อมันเห็นเหยื่อมันก็จะบินออกไปจับเหยื่อมากินเป็นอาหาร จับได้บ้างไม่ได้บ้าง และมันก็จะกลับมาเกาะที่เดิม เป็นแบบนี้อยู่เรื่อยๆ หลายครั้งตลอดระยะเวลาที่ผมเฝ้าดูอยู่ประมาณ 10 นาที พอจับทางได้ผมก็เลยเข้าไปใกล้ๆ สักประมาณ 50 ซม. แล้วนั่ง

เฉยๆ เจ้าแมลงปอก็ยังกลับมาเกาะที่เดิม พอจังหวะมันออกตัวไปล่าเหยื่อผมก็เลยเอนตัวขึ้นไปแทนที่ตรงจุดที่มันเกาะ คราวนี้มันกลับมาเกาะที่นิ้วผม ผมเตรียมกล้องไว้แล้วค่อยๆ ดึงนิ้วกลับมาแล้วสามารถถ่ายไว้ได้หลายภาพก่อนที่มันจะบินออกไป ผมดีใจมากที่ถ่ายภาพแมลงปอเกาะนิ้วได้ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาผมมักชอบคอยสังเกตว่าจะหาแมลงปอตัวไหน หรือแมลงอะไรมาเกาะนิ้วแล้วสามารถถ่ายภาพได้อีก และพยายามทำอยู่เสมอจนคุ้นเคย เรียกว่าเห็นหน้าแมลงสักตัวก็รู้แล้วว่า จะเล่นมุกนี้ได้ไหม

การถ่ายมาโครแมลงจุดที่ยากที่สุดคือ การเข้าหาแมลงไกล้ๆ อยู่ที่ว่าเรามีวิธีการอย่างไรมันถึงจะยอมให้เราเข้าไกล้ได้ขนาดนั้น

เคล็ด (ไม่) ลับในการเข้าหาแมลงไกล้ๆ

- » ใส่เสื้อผ้าให้มีสีสันทนกลมกลืนกับธรรมชาติ เช่น เขียวขี้ม้า น้ำตาล เทา ฯลฯ อย่าใส่เสื้อผ้าสีสดไส หรือสีที่สว่างมากๆ เพราะแมลงก็มองเห็นเราเช่นกัน เราต้องทำตัวให้กลมกลืนกับธรรมชาติเข้าไว้ เพื่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างเรากับธรรมชาติให้น้อยที่สุด
- » อย่าใส่น้ำหอม หรือเครื่องประพินโฉมทั้งหลาย ห้ามเด็ดขาด แมลงหลายชนิดมีประสาทรับรู้เรื่องกลิ่นดีมาก รวมไปถึงพวกสัตว์ป่าด้วย เหงื่อ กลิ่นกายไม่เป็นไร แมลงบางชนิดจะชอบมากด้วยซ้ำโดยเฉพาะผีเสื้อ
- » เคลื่อนไหวช้าๆ ช้าที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะเราตัวใหญ่กว่าเหล่าแมลงมาก เคลื่อนไหวเพียงเล็กน้อยแมลงก็จะรับรู้ได้ และจะหนีไปทันที
- » อย่าทำให้เกิดเสียง แค่เสียงเหยียบใบไม้แห้ง แมลงหลายชนิดก็กระโดด หรือบินหายไปหมดแล้วโดยเฉพาะตั๊กแตน
- » เข้าหาในทิศทางที่แมลงมองไม่เห็นเรา เช่น เข้าหาจากทางด้านหลังของแมลง เข้าหาจากด้านบนโดยเฉพาะแมลงปอ หากเข้าด้านบนจะมองไม่เห็นเรา
- » เข้าหาในทิศทางตรงข้ามกับแสง อย่าให้เกิดเงาหรือพยายามอย่าให้เงาของเราทาบทับไปตรงที่แมลงเกาะอยู่ ไม่เช่นนั้นแมลงจะรู้สึก และหนีทันที
- » อย่าสัมผัสถูกแมลง โดยเฉพาะการสัมผัสแมลงก่อน หากอยากให้แมลงเกาะร่างกายเราต้องให้ตัวแมลงเป็นผู้เกาะเราก่อนแมลงจะอยู่กับเราได้นานๆ เช่น เดินไต่ขึ้นตามนิ้ว บินมาเกาะที่มีือเป็นต้น หากเราสัมผัสแมลงก่อน เช่น จับตัวแมลงเพื่อย้ายที่ ช่วงที่เราจับมันก็อยู่กับเรา แต่พอเราปล่อยมันก็หนีทันทีเช่นกัน หากต้องการสัมผัสก่อนบ้าง เช่น อยากเปลี่ยนมุม อยากให้เดินไปหาแสง ควรใช้กิ่งไม้เล็กๆ เชี่ยวเบาๆ ทางด้านหาง (เขี้ยวที่หางหรือก้นมันจะเคลื่อนไหวไปด้านหน้า)
- » เข้าหา (เข้าถ่ายภาพ) ขณะแมลงมีกิจกรรม เช่น กำลังกินอาหาร ลำเหยื่อ ผสมพันธุ์กัน เพราะช่วงนั้นแมลงมีกิจกรรมอยู่ มันไม่สนใจเราหรอกจะเข้าไกล้แค่ไหนก็ได้

หากเราถ่ายภาพด้วยมาโครเลนส์
แท้ เมื่อถ่ายที่อัตราส่วนขยายใหญ่สุด 1 : 1
เราจะต้องเข้าใกล้แมลงมากๆ ชนิดเวลา
หายใจต้องหันหน้าไปทางอื่นไม่เช่นนั้นลม
หายใจของเราจะไปถูกตัวแมลงทำให้หนี
ไปเสียก่อนที่จะได้ถ่าย ผมใช้เลนส์ระยะ
60 มม. เมื่อถ่ายที่อัตราขยาย 1 : 1 หน้า
เลนส์จะอยู่ห่างจากตัวแบบเพียง 7 ซม.
เท่านั้น ซึ่งเทียบง่าย ๆ ระยะห่างก็แค่ความ
ยาวของนิ้วก้อยของเราเท่านั้นเอง คิดดูว่า
ใกล้แค่ไหน

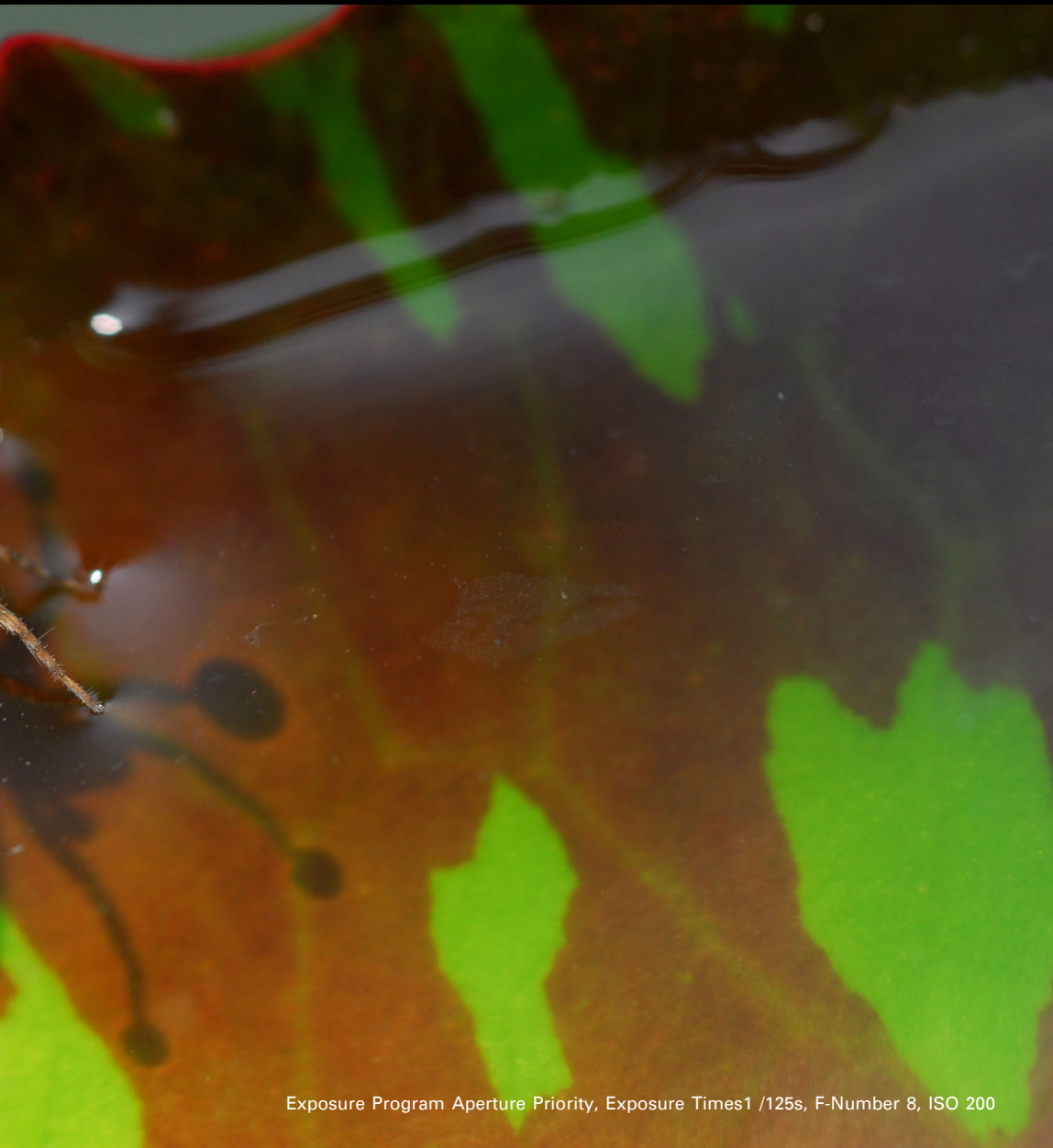
เวลาที่ผมถ่ายภาพมาโครแมลง
ขนาดคนที่สนิท ๆ ใกล้ชิดกันยังหัวเราะ
เพราะเวลาผมถ่ายแมลงปอผมจะทำท่า
เหมือนคุยกับแมลงปอเพราะใกล้กันมาก
เวลาที่ผมถ่ายมันไม่หนี เพราะผมก็มี
เทคนิคในการเข้าหาอย่างที่บอก แต่พอ
พวกเขาเข้ามาดูผมถ่ายแมลงปอก็บินหนี
ไปทันที จู่ ๆ เราจะเข้าไปหาเลย แล้วแมลง
ไม่หนีไปไหนด้วย โอกาสแบบนี้จะมีน้อย
มีแต่จะเข้าหาสักตัวไม่เคยได้เลย กรณีนี้มี
โอกาสมากกว่า

นำวิธีที่ผมบอกไปฝึกการเข้าหา
แมลงดูในครั้งแรกๆ อาจดูยากอยู่บ้าง แต่
พอฝึกไปเรื่อยๆ การเข้าหาแมลงชนิดใด
ก็ตามจะกลายเป็นเรื่องง่ายๆ สำหรับเรา
ไปเลย วิธีที่บอกไว้มีหลายวิธี ค่อยๆ นำ
มาทดลองใช้ทีละวิธี บางครั้งอาจต้องนำ
หลายๆ ข้อหลายๆ วิธีมารวมกันจึงจะ
เป็นผล ขอให้ท่านที่สนใจนำไปทดลอง
ฝึกหัดดูได้ครับ

การฉวยโอกาส

แมงมุมยีนบนผิวน้ำ จะมีสัตว์หรือแมลงสักกี่ชนิดในโลกที่วิ่งไปวิ่งมาบนผิวน้ำได้ ที่เคยเห็นก็มีจิ้งจอกน้ำ และแมงมุมนี่แหละ ผมพยายามนั่งเฝ้ารอแมงมุมตัวนี้ที่วิ่งไปวิ่งมาระหว่างขอบอ่างบัวกับใบบัวแต่ก็ถ่ายไม่ทันสักที ใช้เวลานับชั่วโมงก็ยังไม่ได้ภาพ (ตั้งใจว่าจะถ่ายตอนที่วิ่งบนน้ำ แต่คงเป็นไปได้ยาก เพราะวิ่งเร็วเหลือเกิน ตัวก็เล็กมากด้วย) รอจนแล้วจนเล่า แต่มาถึงจังหวะหนึ่งแมงมุมเตรียมตัวที่จะวิ่งผมขยับกล้องเข้าใกล้ พอเห็นภาพตัวแมงมุมในช่องมองภาพชัดผมรีบถ่ายดักไว้ 2-3 ภาพ แต่พอแมงมุมวิ่งปูดไปก็ถ่ายไม่ทันอยู่ดี มาดูภาพในคอมพิวเตอร์จึงเห็นว่าแมงมุมยีนอยู่บนผิวน้ำได้อย่างไร น้ำมีความตึงผิวมาก แมงมุมก็มีน้ำหนักเบามาก สามารถยืนบนผิวน้ำได้ แต่ไม่ว่าจะเบาแค่ไหนก็ตามแรงดึงดูดของโลกก็มีผล สังเกตได้จากแรงกดบริเวณปลายขาเป็นรอยกดที่ผิวน้ำจนเห็นเป็นเสาดำจุดกลมๆ

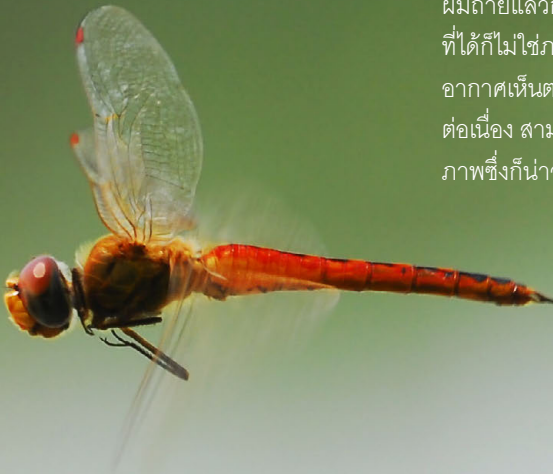
Exposure Program Aperture Priority, Exposure Times 1 / 125s, F-Number 8, ISO 200

ภาพมาโครบอกเล่าเรื่องราวที่เราไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องตั้งใจหรือเกิดขึ้นด้วยความบังเอิญ ผู้บันทึกภาพแบบพวกเราจะเป็นผู้บันทึกเรื่องราวเหล่านั้นไว้ บางภาพบางเวลาเหมือนไม่มีประโยชน์ แต่บางภาพก็มีค่ามากมายสำหรับการเรียนรู้ มีหลายครั้งผมถ่ายภาพที่ตัวเองก็ไม่เคยเห็น สิ่งเหล่านั้นมาก่อน พอเราสามารถเก็บภาพไว้ได้ก็จะรู้สึกดี ช่วงผมหัดถ่ายภาพแรกๆ ก็ไม่รู้หรอกว่าภาพเหล่านี้จะมีประโยชน์อย่างไร แต่พอเวลาผ่านไป 3 ปีก็กลายเป็นภาพที่มีคุณค่าขึ้นมาทันที เมื่อพิมพ์ลงหนังสือเรื่องราวที่เราบันทึกเก็บไว้นั้นก็ทำให้ผู้คนอีกมากมายได้พบเห็น ได้สัมผัสเหตุการณ์ต่างๆ ได้เรียนรู้เรื่องราวในภาพที่เราบันทึกไว้

สิ่งที่ผมคิดไว้อย่างหนึ่งตั้งแต่แรกที่ฝึกถ่ายภาพคือ ผมถ่ายภาพแบบเต็มที่สุดฝีมือเสมอ ไม่เคยถ่ายเล่น ถ่ายแล้วลบทิ้ง ถ่ายทิ้งถ่ายขว้าง แม้จะเป็นยุคดิจิทัลแล้วก็ตาม ทุกครั้งที่ถ่ายภาพผมจะตั้งใจถ่ายให้ดีที่สุด ให้สุดความสามารถที่เรามี หากวันหน้าเราไม่ได้พบเจอตัวแบบหรือเหตุการณ์เหล่านั้นอีกจะได้ไม่เป็นเรื่องค้างคาใจ บางภาพหรือเหตุการณ์บางอย่างผมใช้เวลาเฝ้ารอโอกาสแหม่ปีกว่าจะพบเจอและถ่ายไว้ได้ การฝึกฝน ประสบการณ์จะทำให้เกิดความร่วมมือที่จะเผชิญสถานการณ์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องรวดเร็วแค่ไหน หากเราสามารถบันทึกสิ่งเหล่านั้นไว้ได้ก็อาจจะมีความประโยชน์ในอนาคตไม่ว่าจะช้าหรือเร็วก็ตาม

แมลงปอบิน

หลายท่านดูภาพแมลงปอบินที่ผมถ่ายไว้มากมาย แล้วทิ้งไว้ว่าถ่ายได้อย่างไร เวลาที่มีใครถามผมก็มักจะบอกว่าไม่เห็นจะถ่ายยากตรงไหน (ไม่ยากจริงๆ) บางคนเคยมาเฝ้าผมถ่ายแล้วก็หัวเราะ เพราะใช้เวลาไม่นานก็ได้ภาพแล้ว ภาพที่ได้ก็ไม่ใช่ว่าภาพเบลอด้วย เป็นภาพแมลงปอบินลอยอยู่กลางอากาศเห็นตาใสแจ๋ว ผมเคยเฝ้าถ่ายแมลงปอบินอยู่ครึ่งชั่วโมงต่อเนื่อง สามารถถ่ายแมลงปอบินลอยอยู่กลางอากาศได้ถึง 70 ภาพซึ่งก็น่าจะบอกได้ว่าไม่ใช่เรื่องฟลุคแต่ประการใด

ในชนบทจะเห็นแมลงปอบินได้ง่าย มีอยู่ทั่วไป พบเห็นได้ครั้งหลายๆ ตัว โดยเฉพาะตามชายทุ่งนาที่โล่งๆ อากาศดี มีแสงแดด และมีลมโชยมาเบาๆ เหล่าแมลงปอก็ก็นักชวนกันบินออกมาเล่นลมเสมอๆ ซึ่งเป็นโอกาสดีสำหรับท่านที่อยากถ่ายแมลงปอบิน ผมเคยจัดทริปมาเที่ยวบ้านผมเอง (สระบุรี) เมื่อ 2-3 ปีก่อนมีเพื่อนๆ ที่ชอบถ่ายภาพมาใครประมาณเกือบๆ 30 คน พวกเขาเดินทางมาถึงบ้านผมประมาณ 9 โมงเช้า สิ่งที่เขาพบเห็นทำให้ทุกคนตื่นเต้นกันมากมายเพราะมีแมลงปอบินเล่นลมอยู่เต็มลานบ้านไปหมด ผมคะเนว่าน่าจะมีหลายร้อยตัว ทำให้ทุกคนได้ถ่ายแมลงปอบินกันอย่างสนุกสนาน บางคนนอนลงบนพื้นก็ลงไปใกล้ๆ เพื่อถ่ายแมลงปอบินกันแบบลึ้มเปราะลึ้มเปื้อน มอมแมมกันถ้วนหน้า แต่พอไปดูภาพหลังกล้องกลับสายหน้ากันหมด พุดเหมือนๆ กันว่า... ถ่ายไม่ทัน ผมจะมาเฉลยเคล็ดลับการถ่ายภาพแมลงปอบินให้ฟัง

เคล็ด (ไม่) ลับในการถ่ายภาพแมลงปอบิน

- » ถ่ายด้วยโหมด (Mode) โดก็ได้ตามถนัด แต่ขอให้ดูความเร็วชัตเตอร์ขณะถ่ายด้วยว่า ควรมีความเร็ว 1/200 s ขึ้นไป มิฉะนั้นจะหยุดไม่อยู่
- » ควรถ่ายในวันที่มีแดดดี ยิ่งดีมากๆ ก็จะทำให้เราปรับความเร็วชัตเตอร์ได้สูงๆ หยุดแมลงปอได้ง่ายยิ่งขึ้น
- » ใช้เลนส์เทเลมาโครจะทำให้การถ่ายง่ายขึ้น เราจะได้ไม่ต้องเข้าใกล้มากๆ เวลาเราเข้าใกล้มาก แมลงปอจะบินหนีออกไปด้านตรงข้ามทำให้ถ่ายไม่ได้
- » หากเข้าหาแมลงปอด้านข้างจะได้พื้นชัดของตัวแบบมากขึ้น มองเห็นได้ชัดเจน และเห็นจังหวะหยุดของแมลงปอได้ง่าย และระยะห่างไม่หนีจากระยะโฟกัสที่ล็อคไว้ออกไปมากนัก
- » เข้าหาแมลงปอในระยะของเลนส์เทเลมาโคร (1-1.5 เมตร) โฟกัสไปที่จุดใดจุดหนึ่งในบริเวณข้างเคียง เช่น ใบไม้ พื้นดิน ฯลฯ แล้วล็อคโฟกัสไว้ จะทำให้ได้ระยะการถ่ายแมลงปอไว้แล้ว (ที่เห็นภาพตัวอย่างผมโฟกัสที่พื้นดิน)
- » ค่อยขยับเข้าหาแมลงปอ มองในช่องมองภาพเมื่อเห็นแมลงปอค่อนข้างชัดให้กดโฟกัสอีกครั้ง เมื่อมีเสียงคอนเฟิร์มโฟกัสให้กดชัตเตอร์ลงอย่างรวดเร็ว (จังหวะจี้จุดโฟกัสเข้าหาและกดชัตเตอร์นั้นต้องให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้)

ข้อสังเกตและเทคนิคเพิ่มเติม

- » **แมลงปอจะมีจังหวะหยุดนิ่งกลางอากาศ** หรือบินทรงตัวอยู่กับที่เป็นระยะๆ ให้อยากตามห้วงโอกาสถ่ายในจังหวะนี้ให้ได้
- » **เข้าถ่ายมุมตามแสง** หากถ่ายย้อนแสงจะทำให้ตัวแมลงปอมืดเป็นภาพเงาดำ เพราะความเร็วชัตเตอร์ค่อนข้างเร็ว และรูรับแสงค่อนข้างแคบ(สำหรับการถ่ายในแสงธรรมชาติ)
- » **ในบรรดาแมลงปอหลาย ๆ ตัว** ที่บินอยู่นั้นจะมีบางตัวที่ช้า นิ่ง และบินเส้นทางเดิม บริเวณเดิมซ้ำๆ ตัวนั้นแหละจะถ่ายง่าย ให้ลองสังเกต และเลือกตัวนั้น
- » **หากไม่ต้องการให้ตัวใหญ่มาก** (ถ่ายไกลหน่อย) การถ่ายจะง่ายขึ้น
- » **ใช้อัตราเฟรมที่ต่ำเพราะเราลือคระยะของเลนส์ไว้ครั้งหนึ่งแล้ว** การหาโฟกัสอีกครั้งจะเป็นช่วงเลนส์ขยับหาช่วงสั้นๆ จะหาได้รวดเร็ว
- » **ใครจะใช้แมนวลโฟกัส (Manual Focus)** ก็ได้ตามที่เรากล่าว
- » **ต้องฝึกสักหน่อย** ถ่ายครั้งแรกๆ อาจจะยังไม่ได้ภาพ หรือได้ภาพน้อย แต่เมื่อเราจับทางถูก กระยะถูกแล้วจะได้ภาพมากขึ้นเรื่อยๆ ในการถ่ายแต่ละครั้ง

